

22. 8. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Spravedlivá kompenzace při zániku obchodního zastoupení

Expandovat svůj business je jednou ze základních ambicí podnikatelů. Zvýšit obrat a posílit jméno značky na širším prostoru je otázkou obchodní strategie a talentu každého podnikatele. Při rozšiřování obchodního zastoupení budou partnery podnikatelů ve smluvních vztazích jednotliví obchodní agenti (fyzická osoba, obchodní společnost). Výhoda spolupráce v rámci obchodního zastoupení je vzájemná, jednak proto, že poskytuje všem spravedlivý benefit a má dlouhodobější charakter. Pro komfort bezpečí smluvních stran jsou vzájemná práva a povinnosti upravena písemnou smlouvou o obchodním zastoupení nebo obdobnou vertikální distribuční dohodou[1].

Moreno Vlk & Asociados

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE / ABOGADOS / ATTORNEYS AT LAW
PRAHA - MADRID - BRATISLAVA

Titul smlouvy si smluvní strany, kterými jsou (i) zastoupený a (ii) agent, zvolí libovolně. Důležitější je, jaký si nastaví mechanismus ve smlouvě a jaké otázky vzájemně upraví tedy, jak vysoká bude míra jejich vzájemné důvěry a spolupráce. Nejčastěji se v naší kanceláři setkávám s titulem *distribution agreement* a strany běžně upravují podmínky poskytnutí značky a obchodního jména, minimální roční objem prodeje a další opatření související s KPI ukazateli, teritoriální exkluzivitu a zákaz konkurence, vznik a zánik smlouvy nebo podmínky odstoupení a prodloužení. Distribuční smlouvy upravují konečně i otázku náhrady-kompenzace po skončení smlouvy. **Podstatou je nárok agenta na spravedlivou kompenzaci za budoucí peněžité benefity zastoupeného, za jejíž dosažení má oprávněnou zásluhu agent.** Případná aktivace nároku na kompenzaci a kalkulace její výše v době, kdy smluvní strany řeší podnikatelské nesrovnalosti, bývá často používáno jako „páka“ na protistranu při vyjednávání spojené s prodloužení nebo ukončení obchodní spolupráce. Na advokáta se v otázce kompenzace může obrátit jak agent tak i zastoupený.

Prvně posuzujeme oprávněnost samotného nároku a kalkulujeme rozmezí částky kompenzace pro účely vyjednávání a pro účely rozhodčího nebo soudního řízení. Výše nárokané částky dále ovlivňuje výši soudního poplatku a výši náhrad nakladu řízení.

Otázka kompenzace při skončení obchodního zastoupení je v českém právu upravena normami vycházejících ze směrnice 86/653/EHS, o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců, kde jsou v článku 17. zakotveny základní podmínky vzniku a výpočet výše kompenzace[2]. Ustanovení článku 17 jsou kogentní a byly transponovány do obchodního zákoníku ust. § 669 jako titul práva na odškodnění. Strany tak v úpravě kompenzace nemají neomezenou autonomii vůle a jsou limitovány právě kogentními normami. Klauzule upravující v *distribution agreement* kompenzaci odlišně tak mohou být rozporu s kogentními normami zákona a stíženy absolutní neplatností. **Kogentní normy garantují agentovi dosáhnout na spravedlivou kompenzaci v minimální výši rok po skončení smlouvy**[3]. Nárok na

kompenzaci po skončení smlouvy o obchodním zastoupení bude mít agent vždy.

V novém občanském zákoníku je úprava kompenzace obsažena v ust. § 2514 jako titul zvláštní odměny:

(1) Zanikne-li obchodní zastoupení, má obchodní zástupce právo na zvláštní odměnu, pokud
a) zastoupenému získal nové zákazníky nebo významně rozvinul obchod s dosavadními zákazníky a zastoupený má dosud z těchto obchodů podstatné výhody a
b) placení zvláštní odměny je s ohledem na všechny okolnosti případu spravedlivé, jsou-li vzaty v úvahu všechny okolnosti, zejména provize, kterou obchodní zástupce ztrácí a která vyplývá z obchodů uskutečněných s těmito zákazníky; tyto okolnosti zahrnují i případné ujednání nebo neujednání konkurenční doložky.

Předpokladem na vznik kompenzace (zvláštní odměny) je, aby agent přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky a zastoupený měl i nadále podstatné výhody z obchodu s těmito zákazníky. K tomu mohou ještě přistoupit další odměny, které lze spravedlivě požadovat a započítat do nároku kompenzace.

Výpočet výše kompenzace upravuje ust. § 2515 občanského zákoníku:

Výše zvláštní odměny nesmí překročit roční odměnu vypočtenou z ročního průměru odměn získaných obchodním zástupcem během posledních pěti let. Trvalo-li obchodní zastoupení méně než pět let, vypočte se výše zvláštní odměny z průměru odměn za celou dobu jeho trvání; pokud trvalo méně než rok, nesmí překročit úhrn provizí za celou dobu jeho trvání.

Výpočet je kombinací účetních dat (účetní závěrky, faktury) a subjektivního přístupu smluvních stran v otázce přičitatelnosti obchodních zásluh agenta za odměny-benefity (představované ziskem, marží, provizí...atp.). Základ kompenzace v ideálním případě tvoří průměrný benefit za posledních 5 let obchodního zastoupení a reflektuje budoucí peněžitou ztrátu agenta v důsledku konce smlouvy o obchodním zastoupení.

Zkušený podnikatel, agent nebo zastoupený, dokáže výši spravedlivé kompenzace intuicí spočítat a je pak na advokátovi, aby jeho nárok prosadil za podpory zákona.

Mgr. Libor Pavlíček

[MORENO VLK & ASOCIADOS](#)
[advokátní kancelář](#)

Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8

Tel.: +420 224 818 736

Fax: +420 224 818 736

e-mail: praha@moreno-vlk.eu

Beck, 2015, s. 345 a násl.

[2] Směrnice používá české slovo „odškodnění“ a anglické slovo „indemnity“

[3] Ust. § 2516: Právo na zvláštní odměnu zaniká, není-li uplatněno do jednoho roku od ukončení obchodního zastoupení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)